

inspiratieboek

by BAeSS

gevels en reclame centrum boxtel

COLOFON OORSPRONKELIJK NOVEMBER 2016; DEFINITIEF APRIL 2018

Opgesteld 'by BAeSS' in opdracht van de gemeente Boxtel.

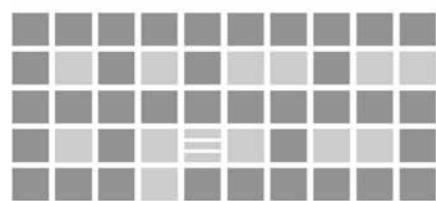
BAeSS is een samenwerkingsverband van:

Architectenbureau Snijders en van Stekelenburg, sKin Architects, XYZ architecten, ek stedenbouw | landschap, uit Boxtel en Van Oers Weijers Architecten, uit Tilburg.

Historische beelden afkomstig uit de fotobank van de Heemkundekring Boxtel. BAeSS dankt de Heemkundekring hiervoor.

Overige beelden 'by BAeSS', of als aangegeven.

Het auteursrecht is afgekocht. Het eindproduct is eigendom van de gemeente. Dit is echter geen vrijbrief, om zonder overleg wijzigingen door te voeren en/of bijlagen toe te voegen die de oorspronkelijke opzet en inhoud schaden. Tevens dient er bij communicatie en/of publicatie naams- en/of bronvermelding plaats te vinden.

buxtelse
architecten
en
stedenbouwkundigen
samenwerking

meewerkend
boxtel

inspiratieboek

by BAeSS

gevels en reclame centrum boxtel

0.0 INHOUD

1.0	INLEIDING	1
2.0	INVENTARISATIE EN ANALYSE	3
2.1	'CENTRUM by BAESS' UIT 2012 EN STA-P	4
2.2	HISTORIE	8
2.3	KARAKTERISTIEK	13
2.4	STRAATWANDEN	15
2.5	CONCLUSIE	20
3.0	GEWENSTE IDENTITEIT EN KWALITEIT	22
3.1	GEVELBELEID	23
3.2	POSITIONERING RECLAME PER TYPOLOGIE	25
4.0	VERTALING	27
4.1	RECHTERSTRAAT 1	29
4.2	RECHTERSTRAAT 20	31
4.3	RECHTERSTRAAT 41	33
4.4	STATIONSSTRAAT 18	35
4.5	STATIONSSTRAAT 43	37
5.0	NAWOORD	39

1.0 INLEIDING

De gemeente Boxtel heeft, net zoals veel andere gemeenten, de ambitie om de beeld- en gebruikskwaliteit van haar centrumgebied te verbeteren en haar imago te versterken. Ingegeven door nut, maar vooral noodzaak, zijn de eerste uitkomsten daarvan nu zichtbaar. Het betreft concrete, tastbare resultaten, zoals de herinrichting van de Cultuurhistorische As (STA-P) en die van de Markt, maar vooral ook de processen daaromheen, die een mentaliteitsverandering teweeg moeten brengen en die moeten leiden tot meer samenwerking tussen de verschillende, betrokken partijen. Het is goed om te zien, dat ook deze processen nu daadwerkelijk tot resultaten leiden, die bijdragen aan de genoemde ambitie. Het voorliggende inspiratieboek, met handreikingen, die als doel hebben om tot een duidelijk en helder gevel- en reclamebeleid te komen, is een hulpmiddel daarbij.

Het is opgesteld in relatie tot de openbare ruimte en aansluitend bij de karakteristiek van Boxtel in het algemeen en het studiegebied met de verschillende deelgebieden in het bijzonder. De inhoud van het inspiratieboek heeft betrekking op het projectgebied: Stationsstraat, Rechterstraat, Kruisstraat, De Croon, Markt en Rozemarijnstraat.

Het projectgebied is geïnventariseerd en geanalyseerd, in relatie gebracht met de lopende onderzoeken, studies, (vigerend) beleid en plannen, zoals STA-P. Vandaaruit is de gewenste identiteit en kwaliteit bepaald. Een belangrijk onderdeel is de concrete uitwerking, met het voorgaande als basis, van drie (straat)gevelfragmenten. Het daarbij behorende hulpmiddel kunnen pandeigenaren ook zelf, direct gebruiken om te zien hoe, met vaak eenvoudige middelen, hun pand is te verbeteren en een eenduidigere uitstraling krijgt.

2.0 INVENTARISATIE EN ANALYSE

BAeSS, oftewel 'Boxtelse (of Brabantse) Architecten en Stedenbouwkundigen Samenwerking' is ontstaan vanuit betrokkenheid bij de gemeente, waar de afzonderlijke leden in wonen en werken. Vanuit het geloof, dat deze verwantschap en de (lokale) kennis en kunde tot betere plannen en oplossingen leidt, die breed worden gedragen. Ze gaan ons immers ook direct zelf aan, waarbij wij dus eenzelfde verantwoordelijkheid en overtuiging voelen.

Het betreft over het algemeen projecten, die zich lenen om gemeenschappelijk aan te pakken en die daardoor juist worden versterkt. Op eigen initiatief, maar ook zoals in dit geval in opdracht. Aanleiding hiervoor vormde echter een studie uit april 2012, die wij uitvoerden naar aanleiding van berichten in de media. In dit geval en bewust, niet gehinderd door een teveel aan kennis, door toenmalige studies en visies te negeren, hebben wij toen het centrum en de aanloopstraten beschouwd. Deze beschouwing is op later moment meerdere malen met (het bestuur van) de gemeente besproken en in de media aan de orde geweest. Het lag dan ook voor de hand om deze opdracht te beginnen, met waar we toen zijn geëindigd.

2.1 'CENTRUM by BAeSS' UIT 2012 EN STA-P

Op hoofdlijnen is de studie, zoals we die toen noemden: 'Centrum by BAeSS', nog steeds actueel. Op zich niet vreemd, omdat het centrum en de problematiek in feite niet zijn veranderend en er uiteindelijk wel degelijk, als vanzelfsprekend, plannen en ideeën in terugkomen, die toen aan de orde waren, of opgang maakten. Onderstaande afbeelding geeft de vier gebieden weer, die daarbij werden onderscheiden en werden ingevuld. Een logische verdeling, los van de invulling, wijzend naar het gebied rondom het gemeentehuis. De Cultuurhistorische As is hierin niet opgenomen, aangezien daar al concrete plannen voor waren, die hier naadloos ingepast konden worden. De Fellenoord wordt ook gezien als aanloopstraat, maar is ook niet meegenomen.

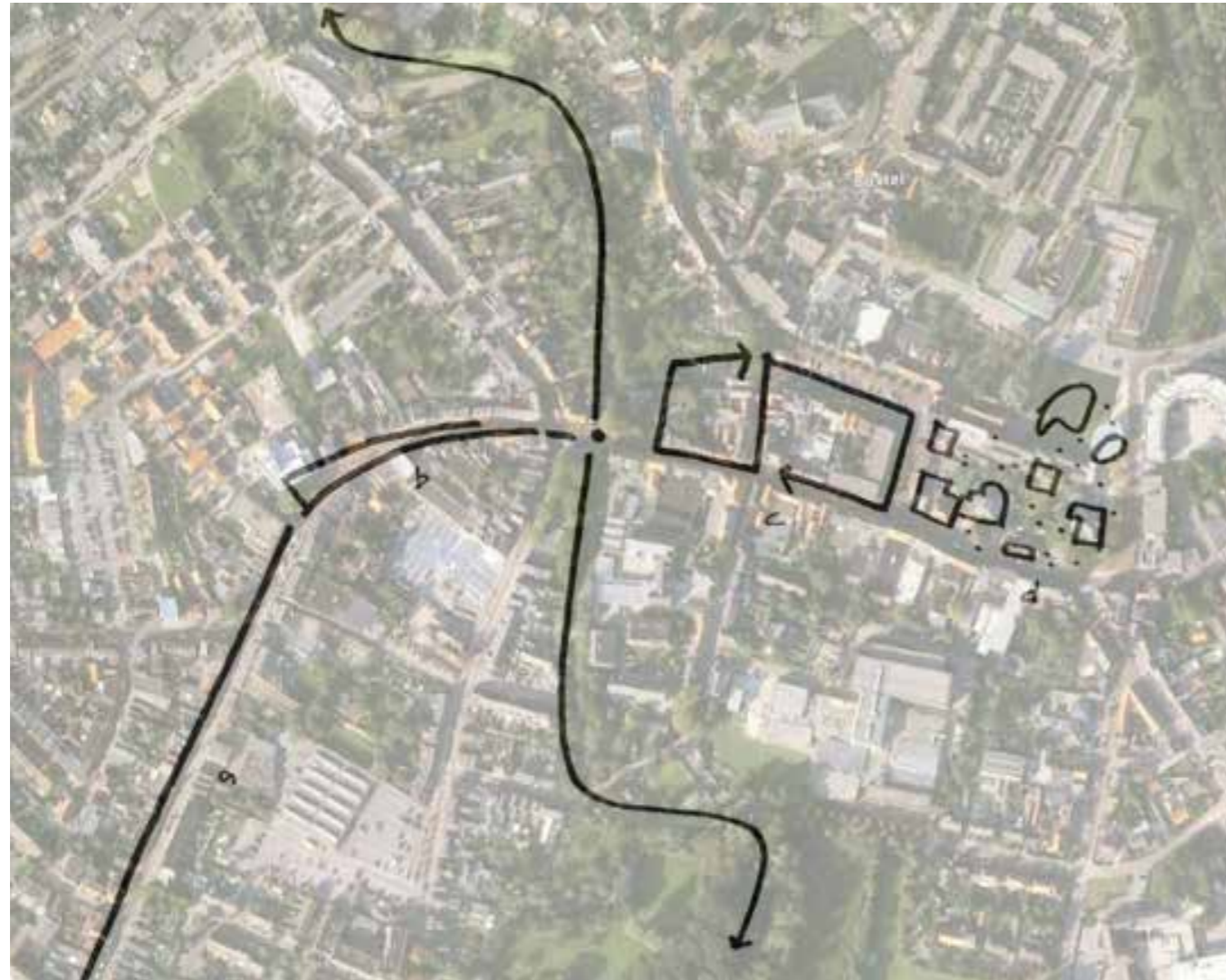
De toenmalige uitgangspunten, onderschrijven wij nog steeds en dus ook in dit kader van harte. Wij zien deze in meer, of mindere mate terug bij de verrichtte onderzoeken, de uitwerking daarvan en de bevindingen, die sinds die tijd door diverse adviseurs en anderen zijn opgetekend. Hoewel soms wat abstract, gaat het over de volgende punten en wordt daar vorm aangegeven:

- Een frisse blik!;
- Beelf Boxtel ((te) begin(nen) bij de Stationsstraat, Rechterstraat en Markt);
- Het verkeer is een hele klus, maar de gewenste uitstraling staat voorop: 'Wat willen we met (het centrum van) Boxtel';
- 'Drop and shop' in plaats van 'Shop till you drop';
- Onderscheid van de gebieden en het parkeren prioriteit;
- Geen kip en ei-verhaal: Eerst de grote lijnen en de gewenste uitstraling en dan de details;
- Maak duidelijke keuzes en stel een (meerjaren) beleid op;
- Realiseer en accepteer dat niet iedereen tevreden kan worden gestemd;
- Denk ook in dagdelen en mogelijk dubbel gebruik van bijvoorbeeld parkeerplaatsen e.d.;
- Het gaat om meer dan ruimtelijke inrichting alleen.

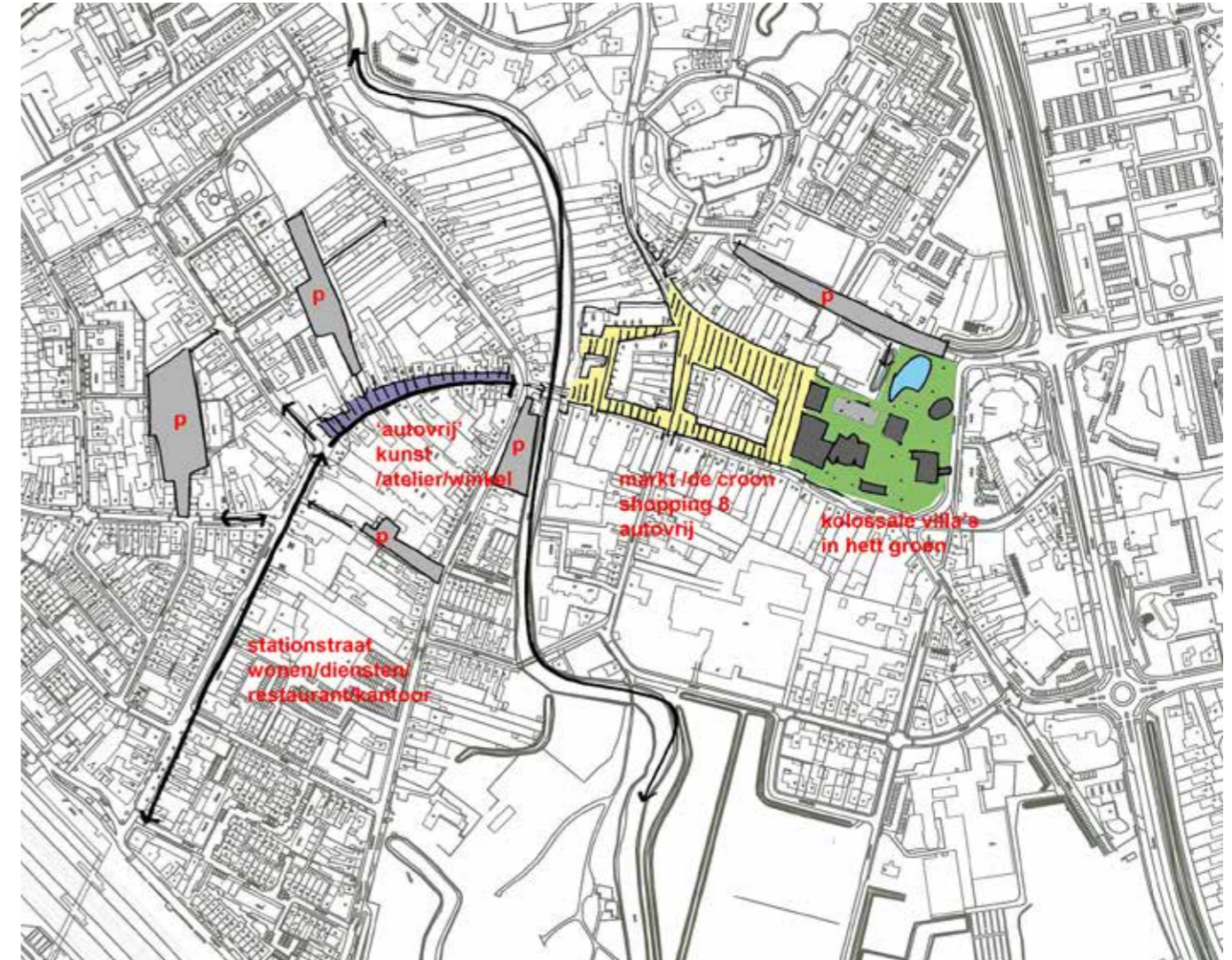
De ruimtelijke inrichting is echter waar het hier omgaat en onze expertise betreft. Feitelijk de randen daarvan. Dat wat deze ruimte, de inrichting en de beleving daarvan mede bepaald. In 2012 hebben wij dan ook vuistregels genoemd, die in acht moeten worden genomen om tot een fraai, goed en functionerend openbaar gebied te komen:

- Aan de straat herken je de buurt, of wijk: herkenbare, opgezette straatprofielen kunnen beeldbepalend zijn en het imago onderstrepen;
- Profielen bestaan eigenlijk altijd uit parallelle lijnen. Continue profielen duren het langst;
- Een rustige 'vloer' laat gevels spreken;
- Het (af)water(en) spreekt mee;
- Een fraaie boom is het halve werk;
- Minimaliseer de verkeerssymboliek. Bij een logische opbouw, textuurverschillen en diverse bestratingsverbanden zijn witte strepen, of paaltjes veelal overbodig;
- Wees spaarzaam met meubilair en detailleer tot de laatste stoeptegel.

'Centrum by BAeSS' uit 2012; Concept met vier zones

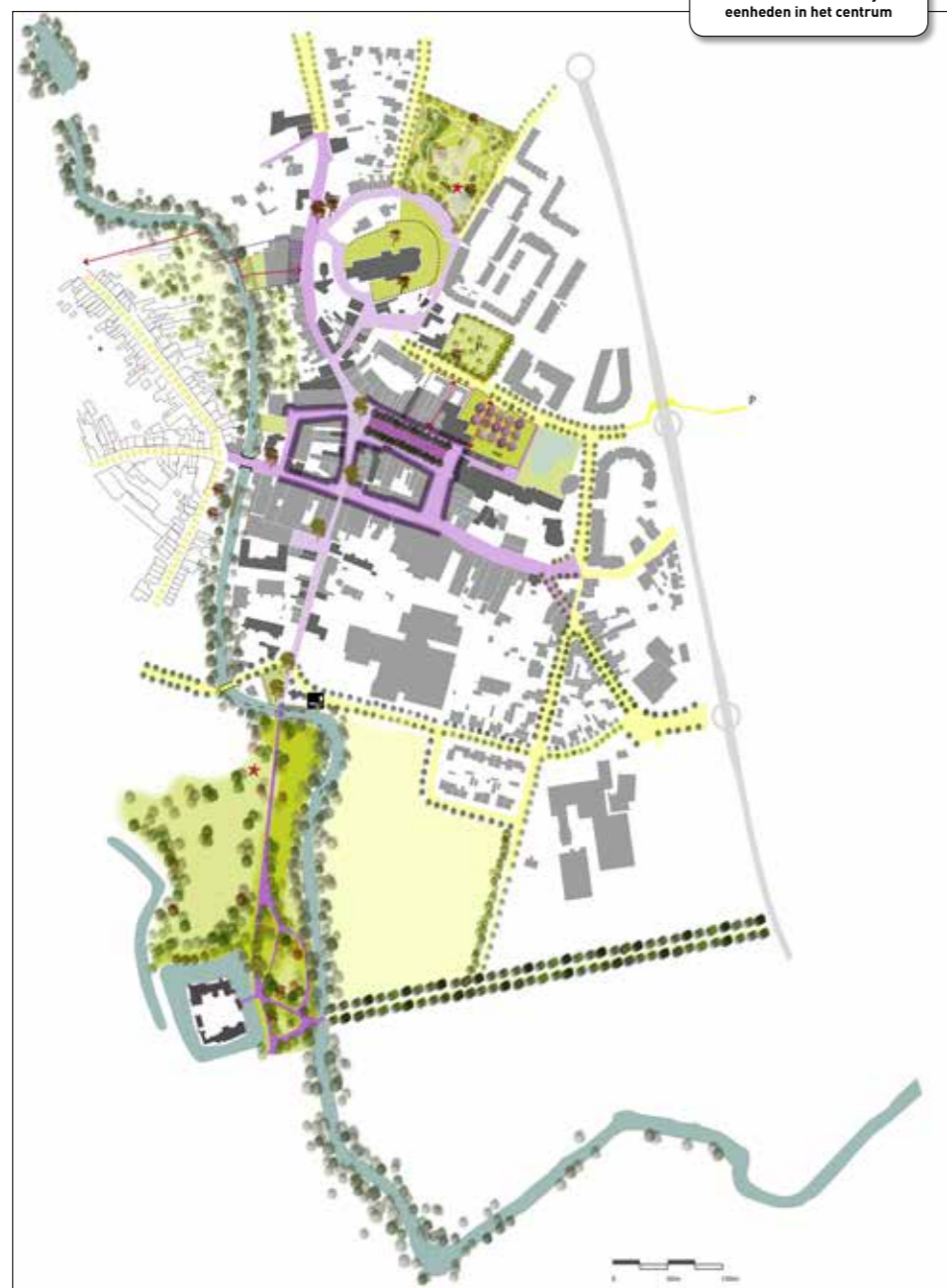

'Centrum by BAeSS' uit 2012; Principe uitwerking

Het zijn algemene en in brede zin erkende uitgangspunten, bij het ontwerp en de uitvoering van dit soort plannen. STA-P en de onderliggende studies, onderschrijven dit, zonder enige uitzondering. Hetgeen in schril contrast staat, met de overige, in het studiegebied gelegen straten, pleinen en ruimten, die (nu nog) niet zijn aangepakt, of dat binnen afzienbare tijd ook niet gaan worden. Wil Boxtel uiteindelijk haar ambitie waar maken, zal dit echter wel moeten gebeuren. Het gaat immers om de onlosmakelijke verbinding tussen de ruimte en de gebouwen en onderdelen daarvan, die deze bepalen en omsluiten. De kwaliteit en beleving van de een, is direct van invloed op de ander en omgekeerd. Het ontwerp voor STA-P gaat dan ook in op deze wisselwerking. Opsteller H+N+S Landschapsarchitecten heeft het onder andere over de '... wapenwedloop van luifels, terrassen, reclame en uitstralingen ...', die (ook) in Boxtel gaande is en moet worden doorbroken, waarbij een aantal on- en gewenste referenties worden gegeven. Daar waar zij wat dit betreft en logischerwijs ophouden, begint dit boek.

HOUTSKOOLSCHETS (PLANKAART)

de plankkaart toont de verschillende ruimtelijke eenheden in het centrum

LEGENDA PLANKAART

Groen			
Monumentale boom	Bijzonder groengebied	Bomen aanloopstraten	Stedenbouwkundige verbetering
Stap in processie en verblijfsplek	Horeca/ theehuis in pocketpark	Pad Stapelen	Poort naar het park
Terras aan de Dom-	Spelen in het Processiepark en Stapelen	Bomen aan de Dommet	Passage
Platanen op de Markt	Prive tuin aan de Dom-	Bijzondere elementen	
Boomgaard	Laan, fietsroute naar Stapelen	Zwaanbrug, nieuwe brug in STAP	"Winkel 8"
	Parkeerplaats Pastorietaan	Raaphof brug	Bijzonder gebouw/ bijzondere functie
			Gebouw

De 'houtskoolschets', die de basis vormt voor STA-P (Bron: H+N+S Landschapsarchitecten)
by BAeSS

gevels en reclame centrum boxtel

Van het Stationsplein

naar de Rechterstraat 41, hoek Rozemarijnstraat

Rond 1811

Rond 1840

Rond 1870

2.2 HISTORIE

Historische ontwikkeling (uit bestemmingsplan centrum boxtel)

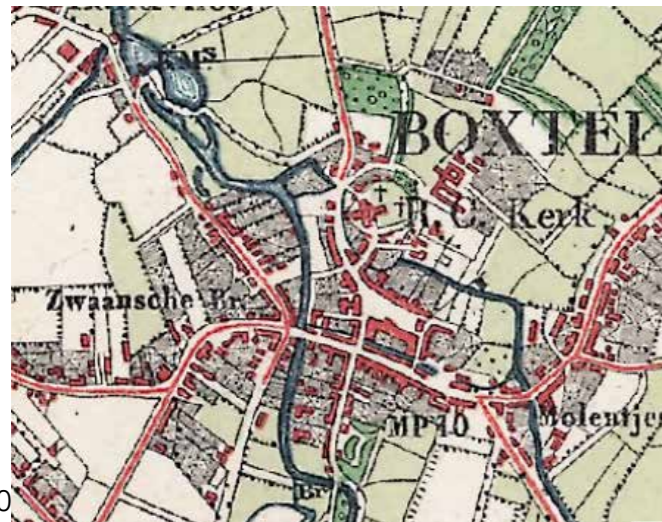
De ontstaansgeschiedenis van Boxtel voert terug tot aan de Vroege Middeleeuwen naar een plaats waar een handelsweg de rivier de Dommel kruist. Op deze doorwaadbare plaats is Boxtel als nederzetting ontstaan, die oorspronkelijk 'Buchestelle' zou hebben geheten. Na deze eerste woningen ontstond lintbebouwing langs de handelsweg en aan de rivier. In Boxtel is dit langgerekte bouwplan nog steeds goed zichtbaar, gelet de nokrichting van vele huizen die evenwijdig aan de straat loopt (Oude Kerkstraat, Kruisstraat en Rechterstraat).

De ligging van de nederzetting trok handelaren aan. Aan de handelsroute nabij de kerkheuvel werd een marktplein aangelegd en even ten noorden hiervan werd op een heuvel een kerk gebouwd. De ligging op een heuvel beschermde de kerk tegen overstromingen van de Dommel. Een zijtak van de Dommel, het zogenaamde 'Binnendommeltje' lag als een gracht rond deze heuvel. Echter toen het ruimtelijke patroon van Boxtel veranderde in de 20e eeuw, was de St. Petruskerk niet langer het middelpunt meer. Het Binnendommeltje is gedempt in 1930. De St. Petruskerk is aan het eind van de 20e eeuw volledig ingeklemd geraakt door andere bebouwing en eeuwenoude structuren zijn veranderd of verloren gegaan.

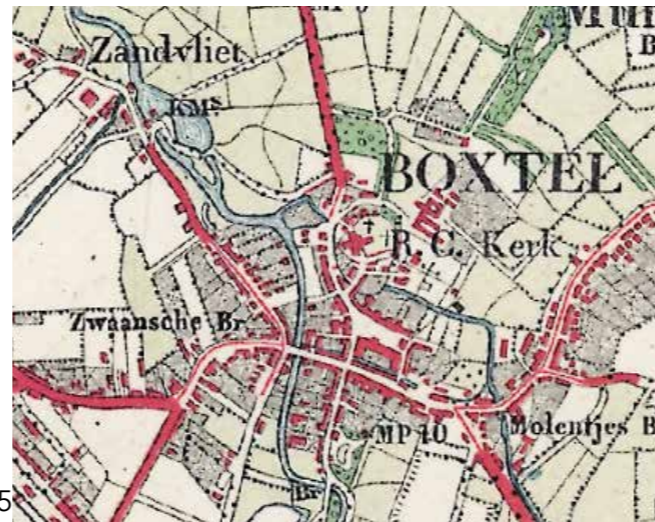
In het zuiden bouwde men op een hoger punt een burcht, kasteel Stapelen. Dankzij de aanwezigheid van dit kasteel wordt Boxtel ook wel een kasteeldorp genoemd. Kasteel Stapelen bevindt zich op een omgracht terrein.

De verbinding tussen de twee hoger gelegen punten van kerk en kasteel wordt gevormd door twee weggedeelten: de straat van de kerkheuvel naar de Rechterstraat, bestaande uit de Oude Kerkstraat, Clarissenstraat en Kruisstraat. Daarnaast is er de Burgakker, het weggetje naar kasteel Stapelen met een smalle doorgang bij de Rechterstraat. Verondersteld mag worden dat de gehele verbinding is aangelegd als 'kerkepad' tussen kerk en kasteel voor de Boxtelse baron.

In de 18e eeuw wenste het bestuur van 's-Hertogenbosch een meer directe verbinding met Luik en Keulen via Eindhoven. De weg die tot dat moment de verbinding vormde liep door zoveel dorpen dat het een kronkelpad was. Deze weg ging dwars door het centrum: Breukelsestraat, Rechterstraat, Maastrichtsestraat en Schijndelsedijk. In het ontwerp voor de nieuwe weg moesten allerlei bochten afgesneden worden. Er werd een kaarsrechte verbindingsweg tussen 's-Hertogenbosch en Best via Boxtel ontworpen. Ten noorden van Boxtel heette deze weg de 'Bossche Steenweg' en ten zuiden 'Eindhovensche Steenweg'. De route ging midden door het centrum. Van noord naar zuid zijn dit de tegenwoordige Bosscheweg, Clarissenstraat, Kruisstraat, Rechterstraat, Fellenoord en Eindhovenseweg. Deze noordzuid-as bevorderde de lineaire bebouwing van het centrum. De Sint Petruskerk was vanuit zuid en noord al vanaf ver een herkenbaar punt door de situering precies op de zichtlijn van deze wegen.

Rond 1900

Rond 1915

Rond 1928

In de 19e en 20e eeuw breidt Boxtel ink uit, omdat naast landbouw ook industrie, handel en nijverheid opkwamen. Op het gebied van infrastructuur is de verbreding en verbetering van de weg tussen 's-Hertogenbosch en Eindhoven noemenswaardig. Daarnaast is de aanleg van de spoorlijn Tilburg-Eindhoven via Boxtel van belang. Niet lang hierna is het gedeelte van de spoorweg naar 's-Hertogenbosch aangelegd. Met tenslotte de aanleg van een lijn naar het Duitse Goch was Boxtel een belangrijk spoorwegknooppunt geworden. Bij Boxtel lag het snijpunt van de spoorlijnen Amsterdam-Maastricht en Vlissingen-Wesel. Het laatst aangelegde 'Duits Lijntje' werd later gedegradeerd tot een traject voor slechts lokaal vervoer.

Na de aanleg van het spoorwegennet werden huizen gebouwd tussen het centrum en het station. Daardoor groeiden de Molenstraat, Breukelsestraat en Stationsstraat steeds meer uit tot aaneengesloten rijen huizen, waar eerder slechts sprake was van gespreide lintbebouwing aan de wegen naar omliggende dorpen. Het stationskwartier kwam vol woningen te staan en werd een echte volksbuurt.

Huidige historische structuur

Momenteel is de historische structuur uit 1896 nog steeds gaaf intact. Het assenkruis met uitvalswegen naar omliggende dorpen bepaalt nog steeds de kern van Boxtel. Hieraan gekoppeld zijn de bijzondere ruimtes van de Sint Petruskerk met het rondje, de Markt en kasteel Stapelen. Met name de Sint Petruskerk is bijzonder te noemen door de situering op zichtlijnen vanuit de omgeving.

Kenmerkend voor Boxtel zijn de veelal smalle straten met aaneengesloten bebouwing wat zorgt voor een stenig en stedelijk karakter. In de straatwand heeft ieder pand zijn eigen gevel wat zorgt voor een kleinschalige structuur met een gevarieerd beeld. Het betreft hier deels lagere bebouwing in één laag met kap maar ook hogere statige bebouwing zoals aan de Markt en de Rechterstraat. Naar de randen van het historische centrum staan in de (vroegere) overgang naar het buitengebied een aantal villa's op ruime groene percelen. Binnen het historische centrum valt op dat er veel monumenten aanwezig zijn, zowel gemeentelijke monumenten als rijksmonumenten. De monumenten zijn aangegeven op de kaart.

De afgelopen jaren zijn er binnen het historische centrum wel een aantal ontwikkelingen geweest die hebben geleid tot aantasting van de structuur en van verschillende elementen. Het betreft deels nieuwe bebouwing, meestal grootschalig, deels ingrepen in de openbare ruimte. Tevens was de invulling van nieuwe elementen veelal geen positieve bijdrage aan het totale ruimtelijke systeem.

Eén van de ontwikkelingen is het dempen van de Binnendommel waarmee deze uit het straatbeeld is verdwenen. Daarnaast heeft het rondje om de kerk aan waarde ingeboet door de realisatie van een grote diversiteit aan bebouwing en de onduidelijke inrichting van de openbare ruimte waarbij het straatbeeld gedomineerd wordt door geparkeerde auto's

Aan de westzijde van het centrum is de oude bebouwingsstructuur nog steeds goed herkenbaar aan de Stationsstraat, de Breukelsestraat en in iets mindere mate aan de Spoorstraat. Deze straten kennen een veelal gesloten bebouwingswand.

Van het Stationsplein__

__via de Markt__

by BAeSS

gevels en reclame centrum boxtel

door de Stationsstraat

naar de Rechterstraat, hoek Fellenoord

Kaart met monumenten Stationsstraat, Rechterstraat en Markt

2.3 KARAKTERISTIEK

Boxtel is een organisch gegroeide kern met een hogere bebouwingsdichtheid, waarbij de straatwanden over het algemeen gesloten zijn over meerdere bouwlagen. Het stratenpatroon is grillig en organisch gegroeid. De historische centrumgebied is bepalend voor het huidige, dorpsbeeld en heeft een hoge belevingswaarde.

Het bebouwingsbeeld in de historische dorpsgebieden en linten wordt gekenmerkt door een diversiteit aan stijlen, kleuren en materialen door een ontwikkeling over een lange periode. Kenmerkend is de relatief open, kleinschalige bebouwing met een grote variatie aan bouwvormen en stijlen, doorgaans in één tot twee bouwlagen met kap. De gevels hebben een representatieve vormgeving, terwijl de zij- en achtergevels minder bewerkt zijn.

Hoeken van straten hebben een bijzondere aandacht. Er is een onderscheid in opbouw van hoofd- en zijstraten. Naar de randen van het historische centrum staan in de overgang naar het buitengebied een aantal villa's op ruime groene percelen.

Enkele van deze villa's zijn nu nog herkenbaar aanwezig, onder andere Villa het Hof.

De volgende aspecten in de bebouwingswanden van het centrum van Boxtel zijn karakteristiek:

- Elk pand staat in/nabij de rooilijn;
- De panden vormen tezamen overwegend gesloten straatwanden, uitzonderingen zijn open straatwanden, hier staan meestal villa's (villa het hof, villa's aan de Stationsstraat);
- Overwegend gesloten gevels (gatengevels) met een verticale karakteristiek;
- Er is een Individualiteit per pand door kapvorm, maatvoering;
- De panden zijn in principe straatgericht;
- Er is traditioneel materiaalgebruik (baksteen, hout, keramische pan, zink, koper, e.d.);
- Terughoudend kleurgebruik; overwegend gedekte kleuren. Details als kozijnen, dak- en gootlijsten, e.d. vormen daarbij accenten.

Straatwanden Rechterstraat als voorbeeld

by BAeSS

gevels en reclame centrum boxtel

2.4 STRAATWANDEN

Voor het inspiratieboek zijn de beide straatwanden van de Rechterstraat onderzocht.

De aaneengesloten straatwanden worden opgebouwd uit verschillende panden (bouwwerken) met eigen gevels. Deze gevels vormen tezamen de karakteristiek van het centrum van Boxtel. Het is belangrijk deze karakteristiek te borgen en daar waar mogelijk te versterken.

De gevels worden daarom ingedeeld op basis van vier verschillende onderdelen en kenmerken. Deze indeling is gebaseerd, op de indeling, zoals die in Welstandsnota wordt gehanteerd. Hier wordt dan ook direct aansluiting mee gezocht.

Het betreft:

1. De maat en schaal van een bouwwerk/gevel;
2. De vorm en het gebaar van een bouwwerk/gevel;
3. De stijl en het detail van een bouwwerk/gevel;
4. Het materiaal en kleurgebruik van een bouwwerk/gevel.

Hier wordt een vijfde aspect aan toegevoegd::

5. De reclame.

Op basis van deze vijf punten is een pand te typeren. Naast het bepalen hiervan is het van belang te weten, wat het waardeniveau is, per onderdeel.

Is het waardeniveau hoog, dan pleiten wij voor handhaving en goed onderhoud van het pand.

Is het waardeniveau laag op één, of meerdere onderdelen, dan adviseren wij om deze aan te passen en om deze naar een hoger niveau te brengen. Dit kan door middel van een moderne ingreep, maar kan ook historiserend. Belangrijk is, dat het op een architectonisch hoog niveau wordt uitgevoerd, met inzet van natuurlijke, 'echte' materialen en in gedekte, bijbehorende kleuren.

Om een plan tot een hoger waardeniveau te brengen, wordt geadviseerd om professioneel advies van een architect en/of stedenbouwkundige in te zetten.

	categorie	waardeniveau	uitgangspunten
Maat & Schaal 	Groot	[Blokker, Rabobank, De Rechter, Bernhardstaete] G+ hoog G- laag G neutraal	Eenheid in verscheidenheid / variatie binnen bandbreedte Overeenkomstig de gevarieerde maat en schaal
	Middel	[3 Trend, Deugniet, Expert] M+ hoog M- laag M neutraal	
	Klein	[Ring&Go, Shoebysshop, Ijscafe, Etos] K+ hoog K- laag K neutraal	
Vorm & Gebaar 	Sober	Sober - ingetogen - passend in het straatbeeld S+ hoog S- laag S neutraal	Architectonische eenheid per pand Kappen vergelijkbaar met omgeving Straatgerichte gevels met eenvoudige basisindeling
	Expressief	Expressief, afwijkend van het straatbeeld E+ hoog E- laag E neutraal	
Stijl & Detail 	Traditioneel	Traditioneel / klassiek T+ hoog T- laag T neutraal	Nieuwbouw in één stijl Wijzingen overeenkomstig de stijl van het hoofdgebouw
		[De Rechter, Ring&Go, voets, Ijscafe]	
	Modern	Modern / gemoderniseerd M+ hoog M- laag M neutraal	
		[Switch, Filipe, Vd Borne, Tielen]	
	Ongedefinieerd	Ongedefinieerde stijl O+ hoog O- laag O neutraal	
		[Zeeman, Eyewish, Schoenenreus]	
Materiaal & Kleur 	Materiaal	Natuurlijke Materialen [hout, metselwerk, natuursteen] M+ hoog M- laag M neutraal	Materialen en kleuren als baksteen, keramische pan of hout in gedekte of traditionele tinten. Geen grote spiegellende of fel gekleurde gevelvakken.
		Niet natuurlijke Materialen [kunststof, aluminium, trespal]	
	Kleur	kleurgebruik expressief [rood, geel, blauw, groen, etc.] K+ hoog K- laag K neutraal	
		kleurgebruik ingetogen [grijs, beige, zwart, kleur van de natuurlijke materialen]	
Reclame 	Reclame	R+ hoog R- laag R neutraal	alle reclame-uitingen in maat afstemmen op bestaande gevelopeningen reclame-uitingen BINNEN de gevelopeningen plaatsen horizontale reclame in de gevelopeningen max 300 mm hoog kleur reclame-uitingen ingetogen per pand 1 stuks reclame-uithangbord max. 500 x 500 mm

Rechterstraat 1 De Rechter 3 Ring&go 5 Voets 7a/b het sieradenkasteel 9 tje cafe de borrel 11 juwelier 13 eye wish 15 Het ijscafe

		1	3	5	7a/b	9	11	13	15
Maat en Schaal 	Groot	G+							
	Middel								M+
	Klein		K+	K+	K+	K+	K+	K-	
Vorm & Gebaar 	Sober		S	S	S	S	S		S
	Expressief	E+						E+	
Stijl en Detail 	Traditioneel	T+	T+	T+	T+	T	T+		T+
	Modern								
	Ongedefinieerd							O	
Materiaal en Kleur 	Materiaal	M+	M+	M+	M+	M	M+	M	M+
	Kleur	K+	K+	K+	K+	K	K+	K	K+
Reclame	Reclame	R+	R+	R+	R+	R+	R+	R	R+

		Rechterstraat	20 zeeman	18 shoebysshop	16 etos	14 alu pui	12-10-8 hema	6 leeg kleding	4 kruitvat pearl	2 zonneke
Maat en Schaal 	Groot								G	
	Middel					M	M			
	Klein		K+	K	K	K				K
Vorm & Gebaar 	Sober			S	S	S	S	S	S	S
	Expressief		E-							
Stijl en Detail 	Traditioneel				T+				T+ vd	
	Modern				M-	M				M
	Ongedefinieerd		O-	O				O-		
Materiaal en Kleur 	Materiaal		M-	M	M+	M-	M	M-	M+	M
	Kleur		K-	K	K+	K	K	K	K	K
Reclame	Reclame		R-	R	R		R	R	R-	R

2.5 CONCLUSIE

Wij zien vijf, noodzakelijke onderdelen van een goed, ruimtelijk beeld. Gevelbeleid, dat mede op basis van dit inspiratieboek tot stand moet komen, is ons inziens voorwaarde om tot de gewenste beleving en kwaliteit van de totale openbare ruimte van het centrum van Boxtel te komen. Het is echter maar één onderdeel. De volgende onderdelen geven sturing aan de inrichting van de openbare ruimte op korte en lange termijn en doen uitspraken over de gewenste sfeer en het karakter, de samenhang en de verschillen en de toekomstige ruimtelijke- en functionele ontwikkelingen. Het totaal legt de basis voor concrete ontwerp-opgaven en geeft invulling aan planvorming op een hoger schaal-niveau. Bij de inrichting en het beheer van de openbare ruimte zijn veel verschillende partijen betrokken, met vaak uiteenlopende belangen. De volgende, eventueel en naar wens aan te passen onderdelen, bieden houvast. Hier kan op terug worden gevallen, in het belang van de betrokkenen en Boxtel.

Wij onderscheiden:

Mooie straten:

Het profiel en bestratingsmateriaal zijn, zoals aangegeven, van grote invloed op de sfeer en het karakter van de openbare ruimte. De huidige straten zijn gedifferentieerd en verrommeld. Het toepassen van een eenduidige, karakteristieke bestrating, met een uitgesproken profiel zorgt voor harmonie en rust.

Het toepassen van meubilair is een onderdeel hiervan;

Bebouwing 'die past':

Past bij de karakteristiek van Boxtel. De analyse laat zien dat de bebouwing in het centrum grofweg in VIER categorieën uiteenvalt, vaak gelaeteerd aan het bouwjaar en/of de periode waarin is gebouwd. De afgelopen decennia is er veel gesloopt. Door slechte ontwerp-, en kleurkeuzes passen sommige nieuwe invullingen niet meer in het beeld van Boxtel, zoals bijvoorbeeld op de historische foto's is aangegeven. Het is dan ook van groot belang, nieuw- en verbouwplannen architectonisch te toetsen en af te stemmen op de karakteristiek van Boxtel. Moderne bebouwing 'die past', zorgt er voor dat de structuur van Boxtel weer beleefbaar wordt. Het voorgaande wil niet zeggen dat er 'historiserend' gebouwd moet worden, integendeel. Gevelbeleid valt hieronder;

Groen:

Groen toepassen, dat de aangegeven structuur van het centrum ondersteund (van plek naar plek, met 'kiekeboe-bomen'). Deze plekken ondersteunen de vriendelijke en zachte uitstraling van Boxtel, zoals die in het verleden ook zichtbaar was;

Historische elementen:

Het beleefbaar maken van historische elementen, zoals bijvoorbeeld het Binnendommeltje en dit als een geheel aanpakken en niet incidenteel. Hiervoor dient een plan te worden opgesteld, dat deze elementen voelbaar, maar ook zichtbaar maakt in het centrum van Boxtel. Gezien de omvang, zal dit in fasen uitgevoerd gaan worden. Bij ieder plan en iedere ingreep, zal hier naar terug moeten worden gegrepen. Voor eventuele andere, (nog te onderzoeken) historische structuren en plekken zou hetzelfde moeten gelden. Dit geeft ook duidelijkheid aan de betreffende initiatiefnemers en voorkomt teleurstellingen en discussie achteraf. De Heemkundekring kan hier een bijdrage aanleveren. Er moet dus voor worden gezorgd, dat dit als beleid wordt meegenomen bij alle ontwikkelingen.

Verkeer:

Aandacht voor auto- en fietsparkeerplaatsen en routes.

3.0 GEWENSTE IDENTITEIT EN KWALITEIT

Gevelbeleid (uit welstandspresentatie, juli 2015)

Hoofdpijnen en structuur:

Doorlopende straatwanden (door incidenten zijn straatwanden gefragmenteerd);

De begane grondlaag moet een relatie met de bovenla(a)g(en) van een pand hebben;

Een kavel/pand/winkel/woning dient herkenbaar te zijn in de straatwand en/of gevelgeleding;

De herkenbaarheid van een pand in zijn geheel, gaat echter boven de herkenbaarheid van deelfuncties van het pand;

Bedrijfskleuren en huistijlen van ketens kunnen geen onderdeel zijn van (de vaste onderdelen van) de gevels;

Niet (per de nitie) historiserend (nieuw) bouwen;

Zoveel mogelijk gebruik van oorspronkelijke materialen en bestaande detailleringen en versieringen dienen gerespecteerd te worden. Reclame:

Maximale diepte 'haakse' reclame-uitingen en luifels; Geen blindering ramen;

Bij voorkeur losse belettering op gevels.

Details:

Dieptepro lering in de indeling van de puien;

Inbraakwering en/of rolluiken aan de binnenzijde in donkere kleur.

Gevelbeleid (uit BAeSS-overleg)

RECLAME

- reclame-uitingen in maat afstemmen op bestaande gevelopeningen
- reclame-uitingen BINNEN de gevelopeningen plaatsen
- horizontale reclame in de gevelopeningen max 300 mm hoog
- kleur reclame-uitingen [bij voorkeur] ingetogen
- per pand 1 stuks reclame-uitingbord/bak maximale afmetingen 500 x 500 mm, in een zwart stalen kader

LUIFELS

- maat afgestemd op gevelopeningen!
- zonneschermen ingetogen kleuren [zwart/grijs/beige]
- vaste luifels ingetogen kleuren [zwart/grijs/wit]

3.1 GEVELBELEID

Gevelbeleid (uit welstandspresentatie, juli 2015)

Hoofdpijnen en structuur:

- Doorlopende straatwanden (door incidenten zijn straatwanden gefragmenteerd);
- De begane grondlaag moet een relatie met de bovenla(a)g(en) van een pand hebben;
- Een kavel/pand/winkel/woning dient herkenbaar te zijn in de straatwand en/of gevelgeleding;
- De herkenbaarheid van een pand in zijn geheel, gaat echter boven de herkenbaarheid van deelfuncties van het pand;
- Bedrijfskleuren en huistijlen van ketens kunnen geen onderdeel zijn van (de vaste onderdelen van) de gevels;
- Niet (per definitie) historiserend (nieuw) bouwen;
- Zoveel mogelijk gebruik van oorspronkelijke materialen en bestaande detailleringen en versieringen dienen gerespecteerd te worden.

Reclame:

- Maximale diepte 'haakse' reclame-uitingen en luifels; Geen blindering ramen;
- Bij voorkeur losse belettering op gevels.

Details:

- Diepteprofilering in de indeling van de puien;
- Inbraakwering en/of rolluiken aan de binnenzijde in donkere kleur.

Gevelbeleid (uit BAeSS-overleg)

Reclame:

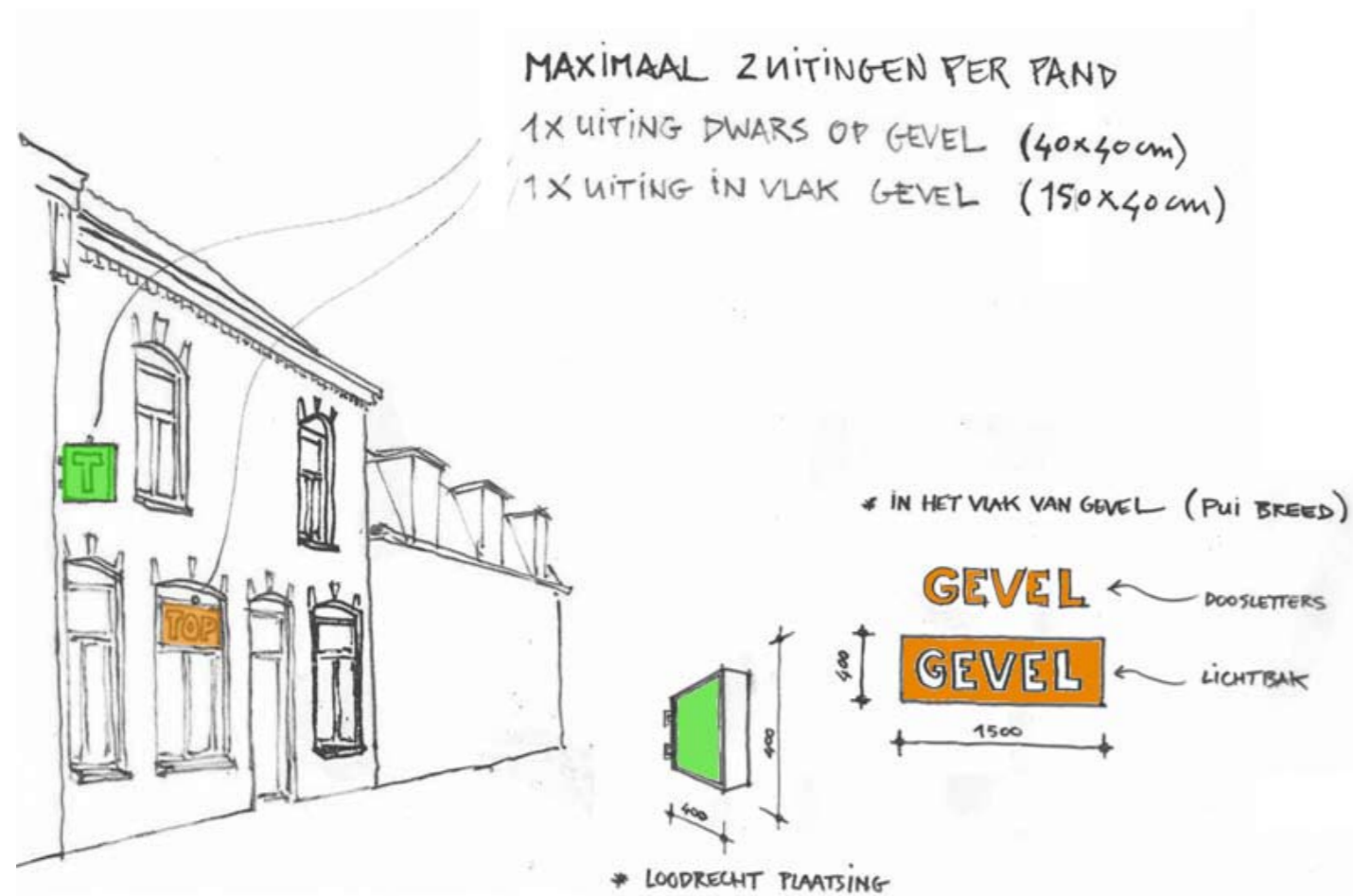
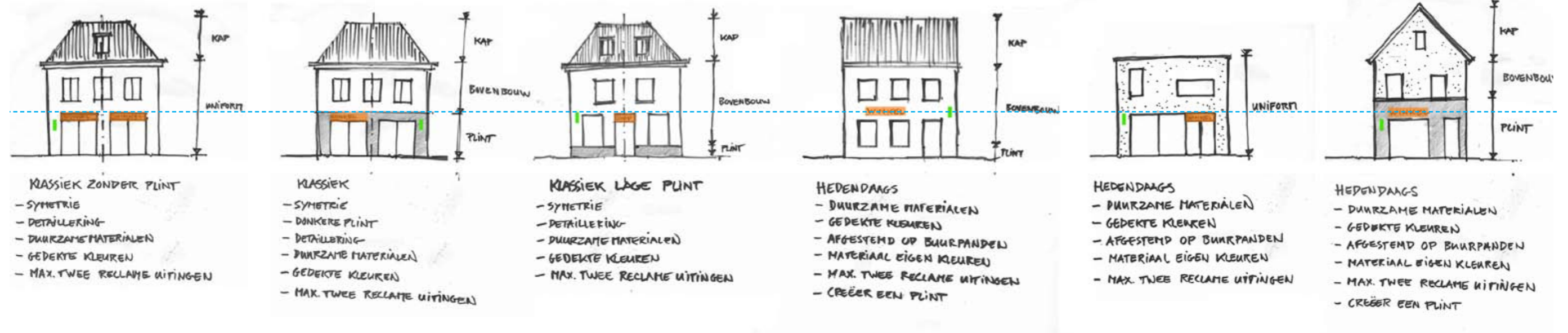
- Reclame-uitingen in maat afstemmen op bestaande gevelopeningen;
- Reclame-uitingen BINNEN de gevelopeningen plaatsen;
- Horizontale reclame in de gevelopeningen max. 300 mm. hoog;
- Kleur reclame-uitingen [bij voorkeur] ingetogen;
- Per pand één stuks reclame-uithangbord/bak maximale afmetingen 500 x 500 mm., in een zwart stalen kader.

Luifels:

- Maat afgestemd op gevelopeningen!;
- Zonneschermen ingetogen kleuren [zwart/grijs/beige];
- Vaste luifels ingetogen kleuren [zwart/grijs/wit].

3.2 POSITIONERING RECLAME PER TYPOLOGIE

In blauw de panden die overeenkomstig het voorgaande zijn 'aangepakt' en/of waar anderszins een uitspraak over wordt gedaan.
 In groen de belangrijke schakels (in de directe toegang tot) het centrum:

- I. Rechterstraat 1, oftewel Villa Het Hof (De Rechter)
- II. Rechterstraat 20 (Zeeman)
- III. Rechterstraat 41 met gevel Rozemarijnstraat (Blokker)
- IV. Stationsstraat 18 (voormalige Schoenenreus)
- V. Stationsstraat 43

- 1. De ruimte voor de Rabobank, hoek Stationsstraat met Prins Bernhardstraat
- 2. De Zwaanse Brug
- 3. De ruimte voor het Rechterstraat 2 en 4 (Pearl en Kruidvat)
- 4. De ruimte c.q. het plein daarvoor (met o.a. ook Bruna, het IJs Café, Shoeby)
- 5. Hoek Rechterstraat met Rozemarijnstraat
- 6. De Markt

4.0 VERTALING

De vertaling van de stappen A, B en C in drie concrete voorbeelden van nader en in overleg te bepalen (straat)gevelfragmenten. Wij zullen drie panden, concreet uitwerken in overleg met de desbetreffende eigenaren. Hier rust wel auteursrecht op. Dit betreft immers concrete plannen, waarvan het niet de bedoeling is dat deze door een andere architect, of tekenbureau worden uitgewerkt en uitgevoerd. De eigenaren zijn natuurlijk vrij om niets met onze voorstellen te doen en om bij een collega een ander, alternatief plan te laten maken, gebaseerd op de door ons opgestelde uitgangspunten. De drie eigenaren waar het hier om gaat, hebben dus het geluk dat ze 'gratis' een plan krijgen aangereikt. Een stimulans om werkelijk iets te gaan doen en om daarmee ook andere eigenaren de effecten te laten zien. Één van de drie panden betreft (een aanzet m.b.t.) Villa Het Hof, zoals besproken. Hierbij betreft het in eerste instantie de directe omgeving en (on)mogelijkheden daaromtrent. Een totaal inrichtingsplan is geen onderdeel van deze opdracht. Stationsstraat 43 wordt ook meegenomen, bovenop de drie hiervoor aangegeven panden.

Villa Het Hof krijgt haar plek weer in het stedelijke weefsel van Boxtel door de villa in een groene ambiance te zetten: in een tuin. Nieuwe bomen en meestergroepen zijn zo geplaatst dat dit het decor wordt waarin de villa zich presenteert.

De villa vindt op deze wijze haar plaats in de stenige Croonpassage en de Rechterstraat. Daarnaast vormen de heestergroepen rondom de villa een natuurlijke scheiding tussen de terrasfuncties en het winkelende publiek in de zone bij Bart Smit.

Het hoofdterras is gesitueerd aan de oostzijde van de Villa, aan zijde van de Dommel.

Het is een bijzonder mooie plek om te zitten: het zicht op de Zwaanse Brug en het zicht op de Dommel (stroomafwaarts) is een kwaliteit die in de toekomst versterkt wordt: De studielocatie heeft een binnenstedelijke sfeer.

Het terras wordt in twee niveau's aangelegd: een niveau ligt lager en sluit aan op de aanwezige kademuur van de Dommel. Hierop wordt een nieuw zwart spijlenhekwerk geplaatst.

Een houten bank vormt de overgang van het terras aan de Dommel en de terras-zone aan de Rechterstraat.

De bank is bruikbaar aan 2 zijden (2 zijdige zitbank): een richting het hoofdterras en 1 richting de straatzijde. Aan de Rechterstraat-zijde wordt de bank gecombineerd met een verhoogd terras (15 cm), wat tegelijkertijd dienst kan doen als een eenvoudig podium.

De boomkeuze is, conform en in aansluiting met de voorstellen voor de historische as (STA-P) heestergroepen: landgoed-rhododendron en/of donkerrood bloeiende Hortensia's.

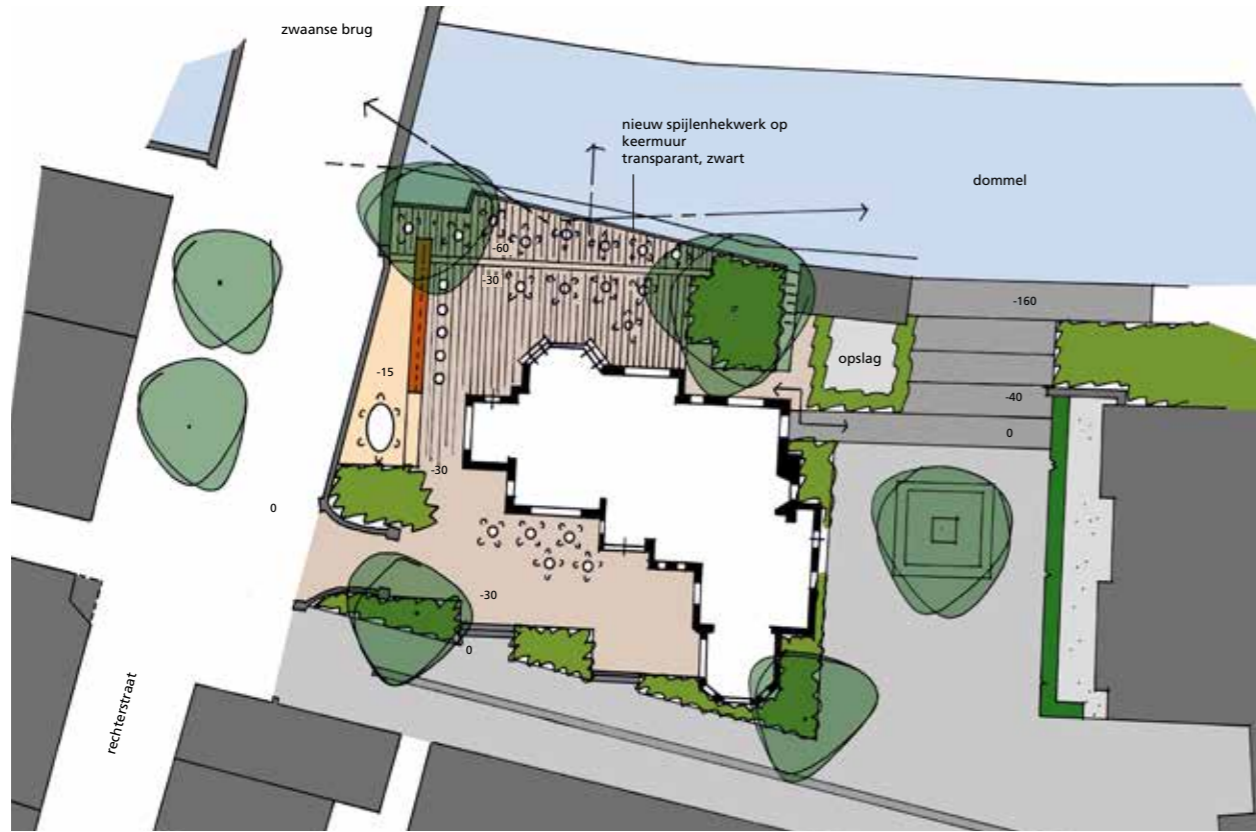
by BAeSS

gevels en reclame centrum boxtel

4.1 RECHTERSTRAAT 1

Het pand aan de rechterstraat 20, waar hedendaags De Zeeman gevestigd is, is in de jaren... herbouwd.

Het pand heeft vanuit de historie een afwijkende kapvorm ten opzichte van de meeste andere panden in de Rechterstraat. Rechterstraat 20 heeft een schilddak met wolfseind. De meeste andere panden in de rechterstraat hebben een zadeldak, zowel evenwijdig aan de straat als haaks op de straat.

De massavorm van het pand is niet in de juiste verhouding herbouwd en verstoort hierdoor het straatbeeld. Om een rustiger gevelbeeld te realiseren is het gedeelte van de boeiboord dat de afwijkende daklijn benadrukt komen te vervallen. Hiermee oogt de massavorm meer in architectonische verhouding.

De gevelopening op de verdieping vervreemd. De grote gevelopening is vervangen door 3 kleinschaligere gevelopeningen, met horizontale roedeverdeling.

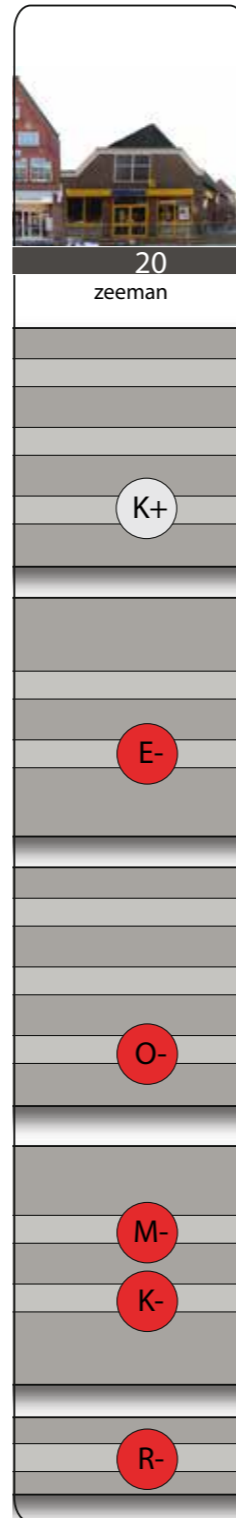
De felgekleurde kozijnen [geel] zijn vervangen door een gedekte donkere kleur. Onder de kozijnen is een gemetselde borstwering aangebracht. Van oorsprong was dit pand ook voorzien van een borstwering. De lage glasvlakken zijn nu afgeplakt en worden derhalve niet als etalage gebruikt. De afgeplakte glasvlakken geven een goedkoop en onrustig beeld.

Het metselwerk is in het ontwerp geschilderd in een rustige beige kleur, wat het pand een meer chique uitstraling geeft. Het pand schikt zich op deze manier beter in het straatbeeld en stelt zich meer ingetogen op als hoekpand naar De Burgakker, op een kruispunt van de historische as.

Reclame

De gevelbrede gele reclameband is komen te vervallen. De reclame is gepositioneerd IN de gevelopeningen. Hierdoor blijft de gevel in tact en vormt een rustig geheel met de belendende bebouwing en reclameuitingen. Het reclamebord haaks op de gevel is voorzien van een donker [zwart] kader en gepositioneerd in de lijn van de reclame in de gevelopeningen. Hiermee voldoet de reclame aan de reclame-uitgangspunten uit dit inspiratieboek.

4.2 RECHTERSTRAAT 20

Het complex met winkels en appartementen aan de Rechterstraat, Rozemarijnstraat en Markt te Boxtel is een van de grootste gebouwde massa's van het kernwinkelgebied. Met zijn grootschaligheid is het een van de modernere gebouwen welke in de jaren '60 gebouwd werden in plaats van de kleinschalige historische dorpsbebouwing.

Alhoewel het pand aanvankelijk in zijn architectuur veel zuiverder was, is in de loop der jaren hier afbreuk aan gedaan door verkeerde detaillering, materiaal- en kleurtoepassing bij het vervangen van onderdelen als gevelkozijnen en luifels.

Etalages op de begane grond zijn dichtgezet met ondoorzichtige plakfolie.

Stalen gevelkozijnen met slanke profielen zijn vervangen door witte kunststof kozijnen welke het beeld afbreuk doen aan het beeld.

Ook de lichtgele baksteen welke niet fraai verouderd geeft het geheel een grauwe uitstraling.

Door op de begane grond de etalages meer open te maken, uniformiteit in reclame uitingen aan te brengen ontstaat een aantrekkelijker beeld.

Door de gevels van de appartementen te keimen in een donkerbruine kleur en de gevelkozijnen te voorzien van een slank gedetailleerde profiel in een zwarte kleur, ontstaat meer aansluiting met de omgeving.

Als suggestie is op de kop van de appartementen hoek Rechterstraat Rozemarijnstraat opening een gemaakt waardoor deze gevel aantrekkelijker wordt.

by BAeSS

gevels en reclame centrum boxtel

4.3 RECHTERSTRAAT 41

Het pand waarin de Schoenenreus is gevestigd dateert van omstreeks 1900.

Dit fraaie pand met karakteristieke baksteen details heeft in de loop der jaren verschillende veranderingen ondergaan. Het dak is vereenvoudigd, de bogen boven de kozijnen zijn dichtgezet met plaatmateriaal en praktisch de hele plint is aangepast. Reclame uitingen zijn te dominant op de gevel aangebracht.

De klassieke gevel is daarmee onherkenbaar en heeft zijn oorspronkelijke kwaliteit verloren, en dat is niet alleen schadelijk voor het pand maar ook voor het hele straatbeeld.

Vanuit de ambitie om het centrum van Boxtel een kwaliteits impuls te geven worden enkele verbeterpunten voorgesteld in dit inspiratieboek.

- Voor het dak is geen aanpassing noodzakelijk aangezien de huidige dakrand de gevel mooi afsluit.
- In de bogen boven de kozijnen kan guratief metselwerk, of tegelwerk opgenomen worden conform de oorspronkelijke detaillering.
- De blinde spiegelstukken boven de kozijn worden bij het kozijn getrokken als bovenlicht.
- De beplating boven de etalage puien is veel te dominant en knipt het pand in twee delen. Deze beplating verwijderen en de oorspronkelijke detaillering (indien aanwezig) respecteren. Bij voorkeur dezelfde boogdetaillering als bij de kozijnen van de verdieping herhalen. Als alternatief kan de gevel met natuursteen penanten en een natuurstenen band boven de kozijnen worden uitgevoerd.
- De reclame in bescheidenere afmeting positioneren in de dag van de pui-opening en met een kleine uithangbord dwars op de gevel (max 50x50cm)

4.4 STATIONSSTRAAT 18

4.5 STATIONSSTRAAT 43

5.0 NAWOORD

Ten tijde van de opdracht en de vervaardiging van dit inspiratieboek, tweede helft 2016, stond Boxtel er anders voor, dan op dit moment. Inmiddels zijn er een meerdere plannen m.b.t. het centrum en (een deel van de) Stationsstraat vervaardigd en hebben de ruimtelijke kwaliteit, de beleving van het centrum, de aantrekkingskracht en/of het onderscheidend vermogen van Boxtel, meer dan ooit de aandacht. Er is inmiddels beleid opgesteld waarin wordt verwezen naar dit inspiratieboek. Ook zijn er stimuleringsmogelijkheden, om op basis van hetgeen er in dit boek staat vermeld, daadwerkelijk aanpassingen te verrichten aan panden en gevels. Met als einddoel een mooi, evenwichtig en rustig straat- en gevelbeeld, dat kwalitatief hoogstaand is. De genoemde plannen voor het centrum zijn dat in basis ook. BAeSS spreekt de hoop uit, dat deze plannen op elkaar gaan vallen en op elkaar aan gaan sluiten en dat het inspiratieboek daar ook een belangrijke rol in gaat vervullen. BAeSS heeft aangegeven, dat het één namelijk niet los kan worden gezien van het ander. Het is feitelijk een integrale opgave, die nu apart van elkaar worden uitgevoerd. BAeSS benadrukt dat deze plannen met en op elkaar moeten worden afgestemd. Dit voor een kwalitatief blijvend en duurzaam centrum. Boxtel ligt t.o.v. andere gemeenten achter met de aanpak van haar centrum, maar er ligt een prachtige kans, om die achterstand meer dan in te halen. Belangrijk zijn daarbij durf, lef en een hoge ambitie. Kwaliteit staat voorop!

by BAeSS